

TV-SLAGTNINGENS PÆDAGOGIK

Med parteringen af giraffen Marius og kendiskokkes macho-slagtninger på tv er slagtningen rykket ind i pædagogik og medier. **Men sætter vi slagtningerne ind i en ramme af autenticitetsromantik og machokultur? Og hvad er læringspotentialt?**

Af JONATAN LEER

I februar 2014 demonstrerede en lille gruppe mennesker på en plads i Lissabon. Foran dem lå en tøjdyrs-giraf på et hvidt lagen. Omkring giraffens hals var der sprøjtet rød maling. De demonstrerede imod en offentlig 'henrettelse' i Danmark. Købehavns Zoo havde nemlig få dage før skudt giraffen Marius med en riffel og herefter parteret kroppen foran havens gæster, hvorefter den døde dyrekrop var blevet kastet for løverne.

TV-billeder af børn i flyverdragter, der fik forevist parteringen af Marius af en entusiastisk zoo-medarbejder iført hvid, blodpletet dragt og slagterkniv, cirkulerede verden rundt sammen med billeder af de veltilfødte løver, der mæskede sig i Marius' højreb med genkendelig girafpels. Disse billeder kastede Danmark i den største internationale me-

diekrise siden Muhammedtegningerne. For hvordan kunne man dog slå dette smukke, sunde og langhalsede dyr ihjel? Endda partere det foran børn? Og så gav man ikke engang dyret en ordentlig begravelse?

Zoo's videnskabelige direktør Bengt Holst var ude at forsvare handlingen, og hans nøgterne stil og hans angreb mod 'disneyficeringen' af vores forhold til dyr vakte genklang hos danskerne. Særligt vandt han folkets gunst, da han forsvarede sig ridderligt i et liveinterview på BBC og udstillede de hykleriske briter, der foretog deres girafparteringer i det skjulte. Heroverfor var danskerne altså mere ærlige og mindre 'disneyficerede'. Politikens læsere kårede ham til årets dansker for denne dåd.

Denne sag udstiller meget tydeligt den moderne kulturs bizarre forhold til alt, der berører dyr og ikke mindst slagtninger af disse og behandlingen af døde dyrekroppe. Det er

handling, der fremkalder stærke reaktioner og besynderlige betydningskonstruktioner fra både tilhængere og modstandere. For det første: Hvorfor skulle netop drabet på dette dyr påkalde sig så meget opmærksomhed og vrede, når nu millioner af dyr dagligt slagtes efter at have levet i langt kummerligere forhold end Marius? Var det mon pga. de stærke medie billeder? For det andet: Hvordan kan parteringen af et importeret og indespærret dyr blive symbol på danskernes særligt 'naturlige' forhold til dyr? Og danne grobund for en ny, samlende nationalfølelse?

Fra et pædagogisk perspektiv er det særligt interessant, at begge lejre brugte det pædagogiske/upædagogiske i handlingen i deres argumentation. På den ene side påpegede Marius' fanklub og alle de blødsødne briter, at det er skadeligt og afstumpende – dvs. ikke lærerigt – for børn at overvære den blodige partering, mens Bengts fanklub betonedede vigtigheden af, at børnene også fik et 'levende' indblik og dermed læring i dyreanatomie udenom Disney Channel.

I forlængelse heraf er det interessant, at en anden læringsplatform i stigende grad er begyndt at vise slagtninger, nemlig madprogrammet. Hvor man i mange år har nedtonet, at kød kom fra levende dyr, så har flere i de seneste år noteret sig en stigende synliggørelse af dyreslagtninger i madprogrammer. Slagtningen kobles her ofte til en kritik af det moderne menneskes distancerede forhold til fødevarereproduktionen. Udstillingen af dyredrabet og parteringen af dyrekroppen tager seeren med 'backstage' og viser alt det, der skjules i kølediskenes parade af plastikindpakke muskelmasser.

Det er bemærkelsesværdigt, at det i høj grad er mandlige tv-kokke, der fører an i denne 'nykarnevoristiske' tendens. Slagtningen portrætteres ofte som en måde at få kontakt til en oprindelig, præmoderne form for maskulinitet på. Et eksempel er en sekvens i serien *Jamie's Italian Escape* med Jamie Oliver. Her tager den populære britiske tv-kok en tur til Italien i et forsøg på at genfinde sin passion for madlavning og livet som sådan. Hans passion er forsvundet i det stressende liv i London som mediestjerne og far til to. Så Jamie efterlader kone og børn et par måneder i den overbevisning, at mødet med det autentiske italienske køkken og den simple italienske livsform vil give ham gnisten tilbage. Højdepunktet på denne tur bliver et ophold hos en selvforsynende italiensk bondefamilie. Her inviteres han til at slagte et lam til sin velkomstmiddag. Slagtningen fremstilles i en lang sekvens, hvor Jamie med

DISNEYFICERING FARVEL

Slagtninger er rykket ind i kokkeprogrammer og børnehverdag.

hjælp fra en af de lokale mænd skærer halsen over på det bagbundne lam. Jamie er tydeligvis berørt over sin handling, men som han forklarer: »To kill that lamb today was pretty emotional and pretty hard-core. But as a chef who has cooked thousands of lambs, I think it's only fair you kill one, otherwise you're just a fake.« Lammeslagtningen bliver altså symbolet på Jamies initiering i det autentiske liv. Han synes endda at bruge sin handling til at påkalde sig en særlig autenticitet (eller autenticitetskaptal), som han kan bruge til at hævde sig over for sine 'uautentiske', britiske kokkekollegaer hjemme i London. De har ikke slået lam ihjel og er således bare »fakes«. At slagte fremstilles som en statusgivende handling i en autenticitetshungrende moderne verden. Handlingen markerer også, at Jamie Oliver har genfundet kontakten med sin indre urmand, som han havde mistet kontakten med i sit moderne London-liv, hvor han enten arbejdede eller var en blød far. Lammeslagtningen lærer ham at blive en rigtig mand igen.

Vi ser en lignende dyrkelse af slagtning og medfølgende jæger/samlermaskulinitet i den omsiggribende palæotrend, der tilbyder det moderne subjekt at kvitte den kulhydratholdige moderne diæt til fordel for en »autentisk« og proteinrig stenalderkost med masser af kød. Kokken Thomas Rode er et ikon for denne trend. På sin blog er han portrætteret på havjagt med sin topmoderne harpun.

»De slagtede dyr og deres banemænd bliver ladet med enorme mængder kulturel og kønnet betydning – og spænding.«

Postdoc **Jonatan Leer**

Den muskuløse overkrop er blottet og våd, og på ryggen bærer han en nyspidddet torsk. Slagtningen fremstår i stenalderkostbevægelsens ikonografi som det ultimative udtryk for en 'autentisk', 'hård' maskulinitetspraksis, der bliver et modbillede til den kulhydratoppu-stede 'bløde mand'.

Den amerikanske vegetarfeminist Carol Adams taler om, at slagtedyrr er blevet en 'fraværende referent' i forhold til kødspisning. Kødindustrien og supermarkederne har således haft succes med at adskille 'levende dyr' og 'kød' i forbrugernes bevidsthed. En vigtig brik i denne adskillelse er, at dyreslagtning foregår i det skjulte langt væk fra forbrugernes tallerkner.

I de eksempler, jeg har nævnt her, er dyrene på ingen måde en 'fraværende referent'. Tværtimod bliver de slagtede dyr og deres banemænd ladet med enorme mængder kulturel og kønnet betydning – og spænding. Derfor er slagtning ikke kun af pædagogisk interesse fra et biologisk, men også ud fra et kulturvidenskabeligt/sociologisk perspektiv, da handlingerne omkring en slagtning udkrystalliserer, hvor kulturelt vores forhold til mad og »naturens goder« er.

I Marius-eksemplet var selve slagtningen ikke offentlig. Det var kun den efterfølgende (for nogle usømmelige) omgang med gisrafliget. Dyreslagtning er dog i stigende grad blevet integreret i natur- og madundervisning – også for børn. Nykarnivorismen er altså rykket fra medierne ud i andre madpædagogiske arenaer. Her efterlyser jeg en ordentlig diskussion af, hvad læringspotentialet af at overvære en livtagning er, og jeg kan være nervøs for, at slagtning kan blive sat ind i en ramme af autenticitetsromantik og machokultur, som når de mandlige mediestjerner svinger kniven (eller harpunen).

Så jeg anbefaler alle at aktivere den kritiske sans, hver gang nogen bruger ordene 'naturlig' og 'autentisk' i en madpædagogisk situation. Særligt hvis ordene 'mand' og 'maskulin' optræder i samme sætning, og hvis nogen må lade livet. ■

→ LÆS MERE:

Adams, Carol 2010/1990: *The Sexual Politics of Meat*. New York: Continuum.

Leer, Jonatan 2014: *Ma(d)skulinitet: maskulinitetskonstruktion i europæiske madprogrammer efter The Naked Chef i lyset af »den masculine krise«*. Ph.d.-afhandling, København: Københavns Universitet.

Leer, Jonatan 2014: Når TV-kokken ofrer lam. Maskulinitetsforhandlinger via lammekroppe i 'autentiske' miljøer i »Jamie's Italian Escape« og »Le chef en France«. *Kulturstudier: Dansk tidsskrift for kulturhistorie, etnologi, folkloristik og lokal historie* 4 (2), 139-160.

JONATAN LEER

Jonatan Leer er postdoc ved Institut for Uddannelse og Pædagogik, under projektet SMAGforLIVET www.smagforlivet.dk. Hans ph.d.-afhandling, *Ma(d)skulinitet* (2014) er en analyse af maskulinitet i moderne madprogrammer. For tiden forsker han i smagspædagogik og mad i medierne. Han er ved at færdiggøre verdens første antologi om Media Food ved forlaget Ashgate.